

This land is your land

Honderd jaar Verenigde Staten door de ogen van Woody Guthrie

*This land is your land, this land is my land
From California, to the New York Island
From the redwood forest, to the gulf stream waters
This land was made for you and me*

Een patriottischer tekst over *the American dream* is nauwelijks denkbaar. Toch zijn de woorden geschreven door één van de scherpste critici van de Verenigde Staten uit de twintigste eeuw, folkzanger Woody Guthrie (1912-1967).

Guthrie en zijn gitaar met een alleszeggende tekst.

Guthries folksongs zijn eenvoudig van melodie, maar werpen een scherpe blik op de schaduwzijden van de Amerikaanse maatschappij zoals de impact van de technische vernieuwingen, de stofstormen en de behandeling van Afro-Amerikanen. Zijn oeuvre bestaat uit honderden liedteksten die een caleidoscopisch beeld geven van de moderne geschiedenis van de VS. En dit jaar wordt in Amerika ruimschoots stil gestaan bij de geboorte van Guthrie, honderd jaar geleden. Herinneringsoptredens, tentoonstellingen, nieuwe boeken en een nieuwe uitgave van zijn honderd spraakmakendste liederen vormen slechts een klein deel van de activiteiten in dit Woody-jubileumjaar.

Mens en machine

Na de Amerikaanse Burgeroorlog versnelt de industrialisatie van de VS. Technologische vernieuwingen en mechanisatie stimuleren ook de aanleg van honderden spoorlijnen. De opkomst van de stoommachine en de gevolgen daarvan voor de handarbeider worden bezongen in *(The legend of) John Henry*. Met recht een legende, want de zwarte ex-gedetineerde die in 1870 werkte aan de 'Big Bend' spoortunnel door de bergen van Virginia heeft nooit bestaan.

*Some say he's born in Texas
Some say he's born up in Maine
I just say he was a Louisiana man
Leader of a steel-driving chain gang.*

Als de voorman een met stoom aangedreven hamer wil inzetten, komt John Henry op voor de arbeiders die hun baan dreigen kwijt te raken. Die strijd moet hij met de dood bekopen.

*They took John Henry to the graveyard
laid him down in the sand
Every locomotive comin' a-rolling by by by
hollered there lies a steel-drivin' man man man.*

De omstandigheden waaronder de arbeiders moesten werken, deden Guthrie onomwonden kiezen voor de vakbondsstrijd. In *The Union Maid* bezingt hij de solidariteit van mannen en vrouwen in de vakbond. Samen vechten ze voor betere werkomstandigheden en tegen de Nationale Garde die werd ingezet om stakingen en demonstraties de kop in te drukken.

*This union maid was wise to the tricks of
company spies,
She couldn't be fooled by a company stool,
she'd always organize the guys.
She always got her way when she struck for
better pay.*

*She'd show her card to the National Guard
And this is what she'd say*

*You gals who want to be free, just take a tip
from me;
Get you a man who's a union man and join the
ladies' auxiliary.
Married life ain't hard when you got a union card,
A union man has a happy life when he's got a
union wife.*

Dust Bowl

In staten in het middenwesten zoals Kansas en Oklahoma verergert de crisis van de jaren dertig door grote stofstormen die de vruchtbare bodem letterlijk in de lucht doen verdwijnen. Duizenden boeren en landarbeiders, onder wie Woody Guthrie, raken op drift en zoeken via Route 66 hun heil in het geïdealiseerde land van melk en honing: Californië. De staat kan zo'n toevlucht van vluchtelingen niet aan en stelt eigen immigratieregels op. John Steinbeck legt dit alles vast in zijn roman *The Grapes of Wrath*, later verfilmd door John Ford met Henry Fonda in de hoofdrol als de wanhopige Tom Joad. Guthrie heeft zijn eigen ervaringen in tientallen *Dust Bowl Ballads* neergelegd, o.a. *Dust Bowl Refugee*, *Hard Travellin'*, *Dust Can't Kill Me* en *Tom Joad*. Artiesten als Bruce Springsteen en Rage Against The Machine brengen later een eigen versie uit van het laatste nummer: *The Ghost of Tom Joad*. *Talking Dust Bowl Blues* geeft een goed inzicht in de oorzaken en gevolgen van de Dust Bowl.

*Back in Nineteen Twenty-Seven.
I had a little farm and I called that heaven.
Well, the prices up and the rain come down,
And I hauled my crops all into town --
I got the money, bought clothes and groceries,
Fed the kids, and raised a family.*

*Rain quit and the wind got high,
And the black ol' dust storm filled the sky.
And I swapped my farm for a Ford machine,
And I poured it full of this gas-i-line --
And I started, rockin' an' a-rollin',
Over the mountains, out towards the old Peach Bowl.*

(...)

*That Ford took off like a flying squirrel
An' it flew halfway around the world --
Scattered wives and childrens
All over the side of that mountain.*

(...)

*We got out to the West Coast broke,
So dad-gum hungry I thought I'd croak.*

To swing in the wind

Het lot van de zwarten liet Guthrie ook niet onberoerd. Zijn vader Charley was in 1911 getuige van de lynching van Laura Nelson en haar vijftienjarige zoon Lawrence. Ze werden opgehangen aan een brug over de Canadian River in Okemah, de geboorteplaats van Woody. Foto's van de gruweldaad werden als ansichtkaart verkocht, precies zoals de foto die Billie Holiday en Abel Meeropol inspireerde tot het jazznummer *Strange Fruit*. Guthrie vergat nooit het verhaal van zijn vader, die als lid van de plaatselijke Ku Klux Klan behalve ooggetuige waarschijnlijk ook actief deelnam aan de lynching. Woody legde het vast in tekeningen, gedichten en enkele liederen als *Hangknot-Slipknot* en *Don't Kill My Baby and My Son*:

*Then I saw a picture on a postcard
It showed the Canadian River Bridge,
Three bodies hanging to swing in the wind,
A mother and two sons they'd lynched.*

*There's a wild wind blows down the river,
There's a wild wind blows through the trees,
There's a wild wind that blows 'round this wide
wide world,
And here's what the wild winds say:*

Jan de Vries is docent aan het Liemers College in Zevenaar en propageert al jarenlang in artikelen en workshops het gebruik van popmuziek in de geschiedenislessen. Voor meer informatie: j.devries@liemerscollege.nl.

Scène uit *The Grapes of Wrath* uit 1940. Henry Fonda (links) speelde Tom Joad. De Oscar winnende rol van Ma Joad werd gespeeld door Jane Darwell.

Het lynchen van
Laura en Lawrence
Nelson, 1911. Foto:
George Farnum.

*O, don't kill my baby and my son,
O, don't kill my baby and my son.
You can stretch my neck on that old river bridge,
But don't kill my baby and my son."*

Gedeporteerden

De actualiteit van Guthries teksten laat zich goed aflezen in *Deportee*. Het verhaalt over de waargebeurde dood van een groep Mexicanen, die illegaal proberen als fruitplukker in Californië werk te vinden. Het deportatie-vliegtuigje dat de illegalen terug moet brengen naar Mexico stort neer en alle passagiers vinden de dood. In de radioberichten en in de kranten (o.a. de *New York Times* van 29 januari 1948) wordt melding gemaakt van de vier omgekomen blanke bemanningsleden. Over de achtentwintig gestorven Mexicanen wordt met geen woord gerept.

*Some of us are illegal, and some are not wanted,
Our work contract's out and we have to move on;
Six hundred miles to that Mexican border,
They chase us like outlaws, like rustlers,
like thieves.*

*The sky plane caught fire over Los Gatos Canyon,
A fireball of lightning, and shook all our hills,
Who are all these friends, all scattered like dry
leaves?*

The radio says 'they are just deportees'

Op www.vgnkleio.nl/kleio vindt u enkele mp3-uitvoeringen van de in dit artikel beschreven liederen.

*Is this the best way we can grow our big
orchards?*

*Is this the best way we can grow our good fruit?
To fall like dry leaves to rot on my topsoil
And be called by no name except 'deportees'?*

Vlak na deze gebeurtenis, rond 1950, gaat het steeds slechter met Guthrie. Zijn alcoholverslaving en de (hersens)ziekte van Huntington leiden tot onberekenbaar en problematisch gedrag. Ook zijn derde vrouw scheidt van hem en Guthrie wordt opgenomen in diverse psychiatrische ziekenhuizen. Daar sterft hij in 1967. Zijn muziek en teksten leven echter voort, ook door de muzikale erbetonen van navolgers als Pete Seeger, Bob Dylan en Bruce Springsteen.

*I've roamed and rambled and I've followed
my footsteps
To the sparkling sands of her diamond deserts
And all around me a voice was sounding
This land was made for you and me. ■*

Om verder te lezen, luisteren en kijken

- De officiële Woody Guthrie site met alle liedteksten, een biografie, originele tekeningen en biografische noties:
www.woodyguthrie.org
- In de onvolprezen *Smithsonian Folkways* serie is dit jaar *Woody at 100* uitgegeven. Een prachtige box met een 150 pagina's tellend informatieboek en drie cd's met al zijn belangrijke nummers. Daarnaast zijn er andere uitgaven, o.a. van de *Library of Congress*. Zijn muziekalbums zijn in de (internet)winkels goed verkrijgbaar of op Spotify te beluisteren.
- De biografische film *Bound For Glory* uit 1976 geeft een goed overzicht van het leven van Woody Guthrie en van de crisis in de jaren dertig. Acteur David 'Kung Fu' Carradine speelt een geloofwaardige folkzanger die zijn geluk zoekt in Californië. Ook integraal via YouTube (zonder ondertiteling) te bekijken (ruim twee uur en twintig minuten):
<http://youtu.be/gX5uAdt-m3l>. De film is gebaseerd op de gelijknamige autobiografie van Guthrie uit 1943.
- Mark Allan Jackson schreef een biografie waarin Guthries visie op de Amerikaanse samenleving goed doorklinkt: *Prophet Singer. The Voice And Vision Of Woody Guthrie*. (University Press of Mississippi, Jackson 2007).